

No 7.

Mahjas Weefis

1884.

29. gada-

gahjums.

Ar pašča wifuschehliga augsta Keisara wehleschannu.

Mahjas Weefis isnahk weentreis pa nedetu.

Makfa ar peefuhtifchannu par pašti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 r. 35 L.
bes Peelikuma: par gadu 1 " 60 "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
bes Peelikuma: par 1/2 gadu " 85 "

Makfa bes peefuhtifchannu Rīgā:
Ar Peelikumu: par gadu 1 r. 75 L.
bes Peelikuma: par gadu 1 " " "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu " 90 "
bes Peelikuma: par 1/2 gadu " 55 "

Mahjas Weefis teel isdods festdeenahm no plsti. 10 fahlot.

Makfa par flubinaschannu: par weenos slejas smaltu rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, to lahda rinda eenein, makfa 8 lap.

Redakcija un ekspedija Rīgā, Ernst Plates bilshu- un grammatu-brulatawā un burtu-lectuwe pee Peshtera basnizas.

Rahbitajs. Jaunalahs sinas. Telegrafa sinas. — Gelfschemes sinas: Riga. No Jumpravuhtifschas, Rewele, Randawa, Embote, Reel-Ofere, Kreewijas jaunā prowincje. Odesa — Ahrseemes sinas: Posititas pahrfstas, Franziija, Egipte. — Latweeschu stolas. Rahbi mahrdi par Kreewijas bahrstopibu preefch 250 gadeem. Sihfti notikumi is Rigas. — Pelikumā: Mihtee Franzuschi Hamburgā. — Graudi un seedi.

Sina.

„Mahjas Weefis“ wehl war pastellet un wifschini gadā isnahkufchee numuri ix dabujami. Makfa par „Mahjas Weefis“ atrodahs ussibmeta kotra numura pirmas lapas pufes augschas galā. Weenemschannas-weetas tahs pašchas, kā jaw senak issludinatās.

„Mahjas Weefis“ ihpafschneels un atbildofchais redaktors.

Jaunalahs sinas.

Venefize. Scho fwehtdeenu 12. februari tiks israhbita leela dseebaschannas luga feschās bildes is studentu dshiwes „Milijona dehl“, kas sawas jaukās saturas dehl teatra mihkotajeem koti patils, tapehž ari schi luga nemta preefch benefizes muhfu uszih-tigeem akteereem un aktrisehm. Jaw tā jaw buhtu eewehlamis, lai latris nenofawetos aiseet teatri, bet wehl wairak tamdehl, ka ix benefize, kur teatra draugi war sawu pateizibu israhbit muhfu kreetnajeem akteereem un aktrisehm, kas bes kahdas zitas atlihdsinashannas mums jagahdā tahdus patihkamus walarus.

Palaktaihtas naudas tirgotaji. Treschdeenas wakarā polizija apzeetinaja pee Wehrmana dahrsa Rīgā dshiwjojofcho flihpereeku Indriki A. un Boneweschas maspilfoni Melfeju Tsch. tant brihdi, kad tee patlaban kahdam polizijas agentam bija pahrdewufchi 36 palaktaihtas trihsrublu kreditbiletes par 62 1/2 rubl. A. isteiza, ka wiltigo naudu winsch dabujis preefch pahrdofchannas no Rigas maspilfona Petera B. Dshiwolkus pahrmellejot, pee A. gan ne-atrada palaktaihtas naudas, bet wairak pahru jaunu sahbahtu, kas preefch kahdam 10 deenahm bija sagti Melfandra-eelā is Moriza bodes. A. isteiza, ka schos sahbahtus pirzis no Tsch. — Ismellefchana usfahkta. (B. W.)

Lauzeneeku ne-usmaniba padara pilsehtas blehscheem daudfreis darbu jo weeglu. Tā fwehtdeenu ari Pahrdaugawā, Slokas eelā, diwi blehschi peelihdufchi pehdejam no trim lauzineeku wesumeem, atgreesufchi strikus un norahwufchi no wesuma weenu nofautu zuhku, eefweedufchi grahwī un pašchi gahjufchi tahkal. Blehschu beedri zuhku aifnesufchi, bet lauzeneeki aifbraukufchi, no wifa scha neto

nemanidami. Diwi godigi wihri to nosfatijschees un blehschus polizijas waldei nodewufchi; nu tee apzeetinati, bet lauzeneeki, kam zuhka nosagta, wehl lihds schin nesinami. (B. W.)

Is Prauleenas. Ne-ilgi preefch seemasfwehtkeem notikufi usbrufschana no wairakeem sचेहेenas pahrgalwigeem jaunekteem pret kahdu deenestsmeitu zekā no tuweja dischlera, kur pastellejufi jaunu flapi. Usbruzeji atnehmufchi tai wifas labafas drehbes un pat sahbahtus, bet naudas, kas pee wifas bij, tatschu nebij warejufchi atrast. Beidsot tee ari winu zaur siteeneem stipri eewainojufchi. Leeta stahw ismellefchana un wairaki no usbruzejeem jaw apzeetinati. Gewainotā deenestneeze atrodahs pee daltera. A. B.

Jelgawa. Par Jelgawas Latweeschu beedribas preefchneeku eezelts Dr. J. Bulle.

No Reel-Behrses. Muhfu pufē pehdejās deenās notifahs schahds behdigs-jozigs atgadijums. Kahds wezis wakarā brauzja mahjā no sudmalahm, kas nezil tahl atradahs no D. meestina. Meestinam zauri brauzot, tas peetureja pee kahda schenka, lai duhschu waretu usprawit, un atstahja sawu dehlenu ahra pee wesuma. Sehnam islilahs, ka tehws drufzin par ilgu meelojahs pee fihwā, un tadeht firgu flubinjaja us preefchu. Bet wehl nezil tahlu nebij noklumis, kad jaw wezais to panahza un lahbedams, sehnu no wesuma norahwis, kulakeem samakfaja ta pahrdroschibu; tad pats ratos celehziis laidis projam, un nu sehnam sawa reise ar kahjahm bij jarifcho palak. Tā ka wezajam galwina bij filta un firds ihstajā weetā, tad drihsunā padewahs jaukeem fapneem, kur aismirsa wifu, kas ap to notifa un garā atkal jaw eelihgfmojahs pee glahsites spirgta mitruma. Tā tas bij nobrauzis lihds kapsehtas kalnam beesā preedajā. Te wezais ihsti no mahnu tizibas fweiks nebuh-

dams, bailigi fahla luhlotees apfahrt, waj kahds spols naw tuwumā. Sawā dsehrumā tas pawifam bij peemirsis, ka dehlens bij lihds un, to nezil tahl aif rateem palak skreenot eeraudsidams, eedomajees, ka spols dsenahs palak. Isbijees tas firgu flubinaja us ahtraku skreeschannu. Sehns, baididamees tumfā palikt weens, zil jaudaja, rateem skrehja lihds. Kad tumfas deht, wezais tahlak aifbrauzis, dehlu wairs newarejis eeraudsit, tad brauzis lehnaki; domadams, ka spols tahlatu wairs neskreepalak; bet pa tam dehls to atkal panahza. Tā tee bij jaw daschas werstes noskrehjufchi. Kad wezim beidsot bij janogreeschahs no dischzeta us brugi, atpalak flatidamees, atkal eeraudfija spolu un bailēs til spehjis issfaukt: „Ak, tu jaw man atkal esi klah!“ Beidsot, redsedams ka flakta zeta deht no spoka tit weegli wairs nespehs isbehgt, kā us dischzeta, tas eebrauzis kahdās zeta malā atrodofchās mahjās. Dehlens, domadams, ka tehws darifchannu deht eebrauzis, dewees tahlatu, labi finadams, ka braukt jaw nedabuhš. Pa tam wezais ar sawu spolu stahstu gandrihs wifus mahju laudis bij pahreedejis, kas, ar run-gahm apbrunojufchees, dewees aifdshft spolu. Wezais prahtojis: spols ne-efot tas, kas dshiwjojot kapsehtā, bet ufsturotees kahdā purwinā nezil tahl no wina mahjahm, un tadeht, ar winu fatildamees us weena zeta, to lehris rolā. Wezis ahtraki nebrauzis projam, eekam apbrunotee wihri winu pawadijufchi gandrihs lihds mahjahm. Kad otra deenā wetscha faimneeks nogahjis us tahm mahjahm, kur nelaimigais bij mellejis glahbschannu pret breefmigo spolu, un isstahstija jozigo atgadijumu, ka dehls kā spols tehnam dsinees palak, tad ari wifas eemihnteekeem kā smags almins nowehlees no firds, wiswairak feewahm, kas wairs ne foli nedrihlftejuschas isfet is istabas. (Latw.)

Celšfemes sīras.

Rīgas pilsehtas domes sapulzē, 30. janvārī, kad pilsehtas galva bija pavēstītājs, ka nama ihpāšneeka J. Hermanna subdšiba nodota subdšibu kommisijai un kara ministres atraidījis pilsehtas valdības luhgumu deht Pahrdaugavā atrodoschahs Koberu skanstes grunts atdoschanas pilsehtai, nahza spreeschana šchahdi jautajumi:

1) Nofazijumi par lopu lauschānu un galas apluhfoschānu, kā ari par galas tirgoschānas poliziju. Schēe no pilsehtas waldes fastahbitee nofazijumi, pehz dascheem sīhkeem pahrlabojumeem, tika no pilsehtas domes atsihti par derigeem.

2) Nepeedsenami rentes paradi. Uf pilsehtas waldes preekschlikumu, dome atkaha daschus tahdus paradus is grahmatahm strihket.

3) Pahrgrošijums pilsehtas muischu inspektorū personālā. Pilsehtas walde lika preekschā inspektorū par pilsehtas muischāhm Daugavas kreisā puse, N. Grave, pahrwest par pilsehtas muischu inspektorū Limbaschu apgabalā, un tureenes inspektorū Lieblowsty atkal pahrwest uf pilsehtas muischāhm Daugavas kreisā puse. Lihds ar to N. Grave dabujot ari meschlunga darischanas Limbaschu meschds, lihdschinigais meschlunga amats teekt atzelts. Zaur to pilsehtas waldei nezelschotees ne kahdas leelatas gada isdoschānas, tilai pensijas mafsā warot nahkt leelata. Dome preekschlikumu weenbalsigi peenehma.

4) Domneeka N. Kerkowius'a preekschlikums par budscheta fakahrtoschānu preeksch nahkoscheem gadeem; preeksch tam esot ihpāšcha kommisija eezekama. Pehz pilsehtas sekretara Alta isklaidroschānas, ka tahda kommisija, nespehtu pastrahdat ne kahda pamatiga darba un tilai padaritu weltigus publinus un laika kaweklus, dome atraidija Kerkowius'a preekschlikumu.

5) Domneeka N. Merkuljewa preekschlikums, gahdat par tirdsneezibas un amatneezibas teesbu stingraku pahrraudsichānu; ihpāšchi jo wajadsiga esot tahda pahrraudsichāna uf tirgus platscheem. Tirgus pahrwaldes preekschneeks, pawaldonis Tiemers, neleedfa, ka Rīgā gan pastahwot ne-attanta tirgoschānāhs, it ihpāšchi no Schihdu puses, bet ka loti grūhti esot teem peetikt, jo polizija un Widsemes kameralpalata, kuwahm subdšibas par nelahrtigu tirgoschānos peesuhittas, nedodot ne kahdas atbildes par ismekleschānas un teefaschānas rezultatu; tā tad nelahrtibas schini finā ne kahdi ne-esot eespehjamā no-wehrt.

Domneeks Chrustalews leet preekschā, preeksch schihš leetas smalkakas pahrspreeschānas, eezelt ihpāschu kommisiju. Dome peekriht schim preekschlikumam. Kommisija tika eezelti: Tiemers, Merkuljews, Chrustalews, Wilms un Brunstermanns.

6) Leezineeka zelschāna pee pilsehtas kafes rewisijahm, preeksch nahkoscheem 3 mehnescheem. Gezehla domneeku Fahrbachu.

Teologijas kandidats Jahnis Sandera kgs, kas sawu mahzitaja amata promes laiku notura pee Krimuldas mahzitaja, Waltera lunga, swebtdeenu Rīgā Jehlaba basnizā tika ordinets jeb eeswehtits par mahzitaju.

Retijams atgadijums. Teefas preekschā, kā „Rīg. Ztg.“ sīno, jautaja kahdu wihru, zil wezs, kahdas tizibas un kad bijis pee deew-

galda. Atbilde skanejufe: Esmu 28 gadus wezs, nekaitos ne pee kahdas tizibas, luteriski gan esmu kristits, bet ne-esmu ne eeswehtits, ne ari bijis pee deewgalda, bet pehz kahdahm deenahm eestahschos baptists.

Zaur polizijas kontroli janwara mehnesi fuhrmani tika soditi 86 gadijums (pret 69 — mehnesi eepreesch), un proti: 1 ar 4 deenu aresti, 35 ar rahjeenu un 50 ar naudu. Ne-isspreestas palika 44 leetas.

Gadijums tirdsneekam. Pirmdeenu peenahkt tirgū kahds pilsehtneeks un salihgt no lauzeneeka ischetras nokantas zuhkas, leet tahs noswehrt un wed lauzeneeku ar wesumu Kemerei-eelā pee kahdas mahjas wahrteem, leet tur gaidit, jo buhschot sawus zilwekus sūhtit pehz zuhkahm. Pehz brihscha isnahkt diwi wihri lihds ar pirzeju, kuresch teem leet zuhkas eeneft eeschā. Wihri katris panem weenu zuhku un ee-eet sehtā; weens atnahkt atpalak un panem ari trescho zuhku, kamehr pirzejs raksta un rehkina, zil buhschot jamafsā. Weidsot pirzejs teiz lauzineekam, ka ne-esot til dands naudas, un tapehz lauzeneekam zetortā zuhka buhschot japatur atpalak. Tā runajot un rehkinot, pirzejs ee-eet sehtā, it kā gribetu pehz puischeem statitees, un — nosuhd lauzeneeku azim. Lauzeneeks eet statitees, kur pirzejs palizis, un dabon finat, ka sehtai otrā puse ijeja uf Zumpraweelu un ka zuhku neseji zauri gahjuschi. Par laimi lauzeneeks dabuja tirgū no ziteem finat, kā pirzeju fauz un kur tas dshwo, un nu leeta ir usrahdita polizijas waldei. Zerefin, ka pirzejs un pahrdewejs katris dabuhs peeklahjigu mafsu. (B. W.)

Rīgā slihperu zirteju palihdsibas beedriba notureja sawu gada sapulzi 29. janw. Rewisijas kommisija sīnoja sawus peesihmejumus, no kureem israhdijahs, ka beedribas mantas finā un wifā wadischanā walda ihsta kahrtiba. Pagahjuschā gada peenahkluschi klahst 91 jauns beedris, tā ka tagad beedriba fastahw is 259 beedreem un beedrenehm. Palihdsiba pagahjuschā gada tika pasneegta 6 flimeem, kopā 90 rbf. 90 kap. Miruscho naudu ismaksaja preeksch peezeem, ar 150 rbf. Tihras pelnas pehrn atlizees 341 rbf. 41 kap. Wifš beedribas kapitalš tagad sneedfahs lihds 404 rbf. 95 kap. Kā redsams, beedribai pagahjuschais gads bijis par labu daku eenefigals, nekā gads preeksch tam. Tahdas weizigas sekmes dob zeribu, ka beedriba turpmal jo kreetnakus sokus spers uf preekschu. Pagahjuschā gada selme eewehrojama tapehz, ka tas bija til otrais gads no beedribas dibinaschānas. — Augschā minetā deenā par komitejas lozkeem tika eezelti: A. Brastinsch, J. Feits, K. Baldowstis, J. Lapinskis, B. Balods. Par slimneeku apraudsitajeem ir tagad: N. Herlinsch, J. Schmidts, K. Bobins, J. Sahle, A. Kolums un B. Paulows. — 5. februari komiteja par kontroleeri eewehleja J. Feit tgu. (B. W.)

Pawasara beedriba swebtdeenu bija beedribas amatu isdalischāna. Par preekschneeku atkal K. Leeknej kgs eezelts.

Balt-Pomuschas leelstungs, barons A. v. Behr, bija „Rīg. Ztg.“ peesuhittis rakstu, ko ari usnehmam isgahjuschā „Mahjas Weesa“ numurā. Schini rakstā, kā zeen. lasitajeem atminams, bija issagits pahrmētums, ka semeeka Kirilkas klibais sīrgs aiswests uf Abgelskalna lopu patwehrtu un tur paturets, lai

gan wagare Banags solijees, ka klibais sīrgs, uf mahjahm wedot, netilschot ralds eepuhgts. Schi notikuma deht schejeenas Waszu awisehm tika eesuhitti wairak rakstu, ko ihsumā schē peeminesim, tapehz ka pirmo eesuhittijumu is „Rīg. Ztg.“ usnehmam „Mahjas Weesi.“ No lopu patwehrtmas puses tika isklaidrots, ka minetais klibais sīrgs, pehz lopu ahrstes leezibas, bijis tahds, ka to wajadsējā paturet patwehrtmā. No Widsemes lopu aistahweschānas beedribas preekschneeka puses tika isklaidrots, ka lopu aistahweschānas beedribai nelahdas dalas ar to, ko kahds schihš beedribas lozkelis uf sawu galwu isdarisjis. Weidsot Balt-Pomuschas leelstungs atkal eesuhittis rakstu, kurā winsch pretojahs, ka uf lopu ahrstes leezibu klibais sīrgs tizis aiswests un paturets lopu patwehrtmā, pee tam peeminedams, ka lopu aistahweschānas beedribas lozkelis esot see-weetis, kas wiju scho leetu isdarisjis.

Widsemē un Kursemē ir beidsamajā laikā kahda nebuschāna eewesufehs, ko mehš tē atklasti wehletumees apkarot un ihpāšchi tur to zelt preekschā, kur preeksch schihš leetas wiswairak interesejahs. — Ir wesels pulks lauschu, starp teem schahdi tahdi maschinisti, kaleji, atslēhsneeki, un masakās pilsehtas ihpāšchi Schihdi, kas sistematigi uf to iseet, laufaimneekus pee maschinu un zitu semkopibas-rihtu eepreeschānahm ar sawu gudribu aplaimot un saprot, wineem femi par widutaju pee tahdeem weifakeem peedahwatees. Wifseem scheem palihgeem truhst dands waj mas kreetnu sinaschānu, kas pee maschinu un zitu semkopibas-rihtu apspreeschānas ir loti wajadsigs, un tāpat gribam fazit, ka ari pirmat peemineeteem Schihdeem pee schahm leetahm naw nelahdas sapraschānas. Til lihds tad nu schēe dehweete zilwezes labdari kaut kur preeksch sewis ko sa-oduschī, tad wini usdabuto laufaimneeku is saweem nageem jaw wairs ne-islaisch. Schahds widutajs tad sawu upuri pawada uf pilsehtu, un kamehr tad pirzejs apskatahs aplahrt pa maschinu-lehgeri, schis atkal kantori sīhwejahs uf to, zil winam par pirzeja peeweschānu ismaksaschot „prowisiju“. Ja weenojahs, tad eet wifš gludeni, bet ja isnahkt otradi, tad widutajs prot pirzeju — tam eestahstidams, ka leeta ir waj nu pahral dahrga waj nepraktiska — no wina pirtschānas-nodoma norunat. Wi nu aiseet projam un tablak no kantora uf kantoru, kamehr kahds top atrahs, kas uf to ne wis majo tā nosaukto „prowisijas“ ismaksu ee-eet. (Nu pehrt un mafsa — un ko gan: „Zuhku mafsa.“) Til pat beeschī noteekahs, ka schēe palihgi ja eepreeschus ar pahrdewejeem sarunajahs, un kas to leelato prowisiju mafsa, tam peeder laupijums. Kas tē nu ir tas issubhtais? Katrā gadijumā sinams pats pirzejs. Winsch ir waj nu par pahral dahrgu mafsu kahdu mas leetderigu maschinu jeb zitu lauka-rihtu pirzis, jeb waj zitadi wisadi labu leetu lihds ar „prowisiju“ ismaksu widutajam tomehr par dahrgu famakfajis; jo ka muhsu leelee maschinu-kantori zitadi sawu prezi nepahrdahrsina, par to jaw gahda sawstarpiga konkurenze. Muluhsjotees uf schahdeem widutajeem mehš katram semkopjam dodam to padomu, no schahdeem palihgeem sargatees, turpreti ar sawahm wehleschānahm taisni greestees pee leelatajeem maschinu-tirgotajeem, kas sinams katrā laikā ir galami, wifš atgadijums pasneegt isklai-

drojumu un palihdšibu. Ves tam pirzejs war it weenkahrschi ari zaur to no flahdes issar-gatees, kad winsch pee pirkschanas pagehr garantiju un nolihgt, maschinas jeb latru zitu lauka-rihtu tuhliit atkal atdot atpatat, ja tee pehz sinama norunata laika israhdbahs par nederigeem waj nepraktistseem.

Berinsch.

Ro Zumprawmnischas diwi laukfaimneeki „Balt. Wehstnesim“ peesuhrijuschi schahdu preeksch laukfaimneekseem toti eewehrojumu rakstu: Schoseem, tur lopi ja-ehdina pa leelakai dalai gandrihs salmeem ween, ir runkelrahzeni leelu leelais paligs lopi ismitina-schanā. Tapehz ari newaram deesgan eeflawet schihs lopi baribas labumu, ihpaschi preeksch flauzamahm gowim, un waram latram semkopim dot padomu, lai stahda runkelrahzenus. Neweens zits stahds newar no puhra-weetas nest til dands labas un weseligas lopi baribas, la runkelrahzeni. Waram gandrihs ar leelako pahrelezinaschanos fazit, la, ja eewedihs runkelrahzenu audseschanu, ari muhsu faimneezibas uplauks jo abtri, pat bes bruhscheem. Labums, ko eenes semkopim runkelrahzenu audseschana, ir diwejad: Birnkahrt tam lopi audseschana atmet wairaf pelnas, jo nu ir weseligi lopini un tee dod wairaf peena, otrkahrt rodahs wairaf mehflu un zaur to ari wairaf graudu un wairaf swehtibas laukfaimneeziba. — Pawafaris naw wairs wisai taktu, un warbuht schihs rindinas usmudinahs daschu labu semkopi pirkt runkelrahzenu sehklas un audset runkelrahzenus, lai nahkofchu seemu tam netruhktu wajadfigahs lopi baribas. Dabas prateji un dabas pehtitaji apleezina, la nahkofcha wafara buhschot fansa wafara; ta tad newaram zeret, la dabusim pa pilnam seena. — Te wehl gribam semkopjeem pasinot, ar kahdeem panahkumeem runkelrahzenus esam audsejuschi jaw kahdus trihs gadus. Runkelrahzeni ir beescha sorte un pagehr tapat la wijas zitas beeschu sortes, mihkstu, weeglu semi. Tapehz waram fazit, la tai weeta, kura aug labi meeschi, augs ari labas zukura beetes un runkelrahzeni. Wispirms un par wijahm leetahm preeksch runkelrahzeneem semi labi wajaga mehflot. Jo semei buhs wairaf spehla, jo leelakas buhs zukura beetes un runkelrahzeni. Staktu mehflus wajaga ee-art jaw rudenī, bet neslahde, kad tos iswed ari pawafari. Pawafari mehflus wajag iswest labi agri, jaw marta mehnesti, un tos weenlibdfigi isahredit us sneega. Us sneega tee paleef lihds tam laikam, tur pawafari tos war ee-art. Runkelrahzeni aug wehl labaki, ja wirsu ussehj superfosfatu. — Zidofchanas par scheem flunfts mehfleem bogatigi atlihdsinajahs. Zukuru beeschu un runkelrahzenu stahdums wajag latram pascham audset dahrsa, ihpaschās dodes. Zafehj labi agri, (aprika mehnesti), ne wisai beeschi un tad ar grahbekli ja-ee-eze, jeb ja-eezehrt, 1 zollu dšiti. Labakee ir apakee runkelrahzeni jeb „Oberderferu sorte“, jo fchee ir weeglak pahrstahdami, ne la sortes ar garahm faknehm. No zukura beetehm, pehz profesora Glaseniappa, ir „imperial sorte“ ta labaka.

D. Plauds. M. Skudrius.

Par breefmahm, ko 28 swejneeki diwi deenas preeksch seemswehkseem pahrzeetuschj Peipusa esara, „Rev. Beobachters“ pajneedi schahdas sinas: Esars tilai pa dakai bij aifalīs. Wehjsch lehni puhta, ta la swejneeki

ar faweem 28 firgeem un tilpat dands ragawahm jo taktu dewahs pa wehl nestipro ledu. Bet tikko bij eefahkuschi swejot, kad ledus zaur wehju, las fazehlahs weenmehr stiprats, atrahsahs un leela gabala lihds ar laudim un firgeem laidahs us esara widu. Naktis eestahjahs un wehja weeta fazehlahs wehtra. Ap pusnakti ledus gabals pahrscheklahs diwi gabalds, un nu lates dewahs pa sawu zeku. Masakais gabals saluhja wehl masakds, ta la daschi sem lauschu un firgu swara daschus zollus dšitu peldeja sem uhdens. Nihis ausa, bet wehtra nerima. Ap pusdeem seemelwakara wehtra pahrsweedahs deenwidusrihta wehtra, til stipra, la paschi swejneeki, kad ari tiltu mala, tomehr bihstjahs no nahwes. Kad ledus gabali tuwojahs malai, wisi sagatawojahs us nahwes zihrimu; jo wajaga buht redsejuscham, ar kahdu sparutahdi ledus gabali zits zitam gahschahs wirsu, zefahs un grimst un fahschihst drupu drupinas; tad tilai noswehrs breefmas, kahdas draude schahdai mala tikschanai. Tal laimigi isdewahs: wisi swejneeki, lekdami no weena gabala us otu, lihds ar faweem lopineem isglahbahs un weseli, lai gan noguruschi, nonahza pee fawejeem. Leelas wehtras deht laiwās ne-udroschinajahs isuhitit wilnds.

Neweles pilsehtas dome 1. februara sehde-schanā us pilsehtas domneeka Tschumilowa preekschlikumu, eezehla kommissiu, kurai pahrspreest un isdabut lihdselkus, la aprobeschot baltmaises zenu patwaligu pa-augstinaschanu. Jo pehdejds gadd, lai gan kweeschu zenas weenmehr gahjuschas leja, tomehr baltmaise pastahwigi tapuse dahrgata. Lai gan no bekeru puses dome wisadi raudsija aistahwet bekeru istureschanos, sapulze tomehr peenehma preekschlikumu.

Ro Randamas. Kufschi Behrsu krod sineeks eebrauz preeksch Seemas-swehkeem Randawa, scho to eepirkt. Kamehr prezi fapehr, luhds hodneeka puiku, firgu un ratus usflait, jo metahs jaw nowakars un paleel labi tumshs. Te peenahl swejchs zilwels, atgruhsch sehnu nost, eefehschahs mudigi ratds, usschauj firgam un laisch projam. Sehns eefkrej blaudamees, la firgs aibrakts. Krod sineeks ar hodneeku abra isgahjuschi til dšird ratus norihham. Krod sineeks atteiz: kamehr zitu firgu dabusim un tad pakal dšihimees, buhs jaw saglis gabala, jo mans firgs leels fkehjejs. Ta tad krod sineekam lihds 300 rublu flahde notikusi. — Kahdam zitam faimneekam Salbus apgabala pehr ruden' 3 firgus uosog. Brozenu muischas rentineeks tam 1 firgu eefchinko. Ar to aishwed us sudmalahm malamo. Mahjas brauzot peectura pee kahdas bodes — Saldu. Kamehr tur ee-eet, laut to nopirkt, saglis aibranz firgu ar wisu wesumu. Wehla nakti naktis waktneeks aplahrt stahgadams eeranga, la weens wihrelis par dands sawu lopinu fit. Waktneeks ussanz: „Waj ta firgs jamoga? Pag, Dewi nodoschu lopi aistahweschanas beedribai, lai Dewi apstrahpe!“ Wihrs reds, la nebuhs labi, laisch leelus wala un aistahj firgu ar wisu wesumu. Otrā deenā dabuja faimneeks sawu zeturto nosagto firgu. — Zits faimneeks, lam mahjas klina faimneeze, aibranz us Saldu pehz daktera. To pahrwedis un atkal aishwedis, peeseen firgu apteeka durwju preekscha, gaididams, kamehr sahles jataihhs. Te saglis kahrt un aibranz firgu projam. — Atkal zits faimneeks no Salbus us mahjahm jahdams peeseen

firgu krogus loga preekscha un luhds behrmu meitur, lai to apflatahs. Us weenreis behrmu meita sanz: „Saimneel“, faimneel, eita abra, weens raisa Zuhsu firgu wala!“ Kamehr faimneeks isskrej, jaw saglis firga mugura un pa tumfu drihs eejahj beesā, alla meshā. — Jelgawas fuhrmanis wed ar 4 firgeem kahda nomiruscha kunga lihki lihds Jelawas basnizai. Me wisai taktu no basnizas zehsch paschairs un dikti nolebojees. Fuhrmanim bail, la firgi gruhstidamees ne-eegruhsch ratus ar lihki grahwī. Winsch weenu firgu atjubdi un to peeseen ratu pakata. Kamehr lihki par nowakarehm basniza eenes un tur noleef, tamehr atjubgtais firgs nosagts. (V. N.)

Embote. Muhsu pirkschanas kontraktis nosagits, la mums weena daka no pirkschanas summas ja-atlihdsina zaur muischas parahdu nomakfashamu kredit-beedribā. Schi daka ir pirkschanas summa aprehinata krewijas kredit-biletis, bet kredit-banka nem nomakfu tilai pehz ahxsemju kurfa. Ta tad mums kredit-beedribai jamaksa dand wairaf, ne la no mums nahktos. — Ta la mums pee kontraktu noslehghchanas schi parahdu dakas atlihdsinaschanas wihse kredit-beedribā naw sinama darita, proti, la kredit-beedriba sawus aisdewimms atrafa selta nanda, tad minetais kontraktu nosajjums un kredit-beedribas prahjums mums ne-isleekahs ihsti saprotams. Tapat mums pehz kontrakta nosajjumeem janolihdsina il gadus 34. daka no wijahm krona, basnizas, mahzitaja muischas un pagasta nodoschanahm. Bet nodoschanas nosala tilai waldiba. Pehz muhsu pirkschanas kontraktu nosajjumeem muischas ihpaschneekem brihw grahwjus rakt pahr masgruntneeku semi, tur ween tas to atrod par derigu. Ves muischas ihpaschneeka atlaujas, ari nelad naw brihw alus un brandwihna bruhschus, dsirnawas, krogus un zitas ruhpnenezibas eestahdes eerihkot. Zitur ruhpejahs par ruhpnenezibas pazelschannu, pee mums to aprobescho. Saprotama leeta, la mums sawas robeschās naw brihw ari medit. Medischanas teesibu muischas ihpaschneeks us muhschu muhscheem paturejis preeksch fewis, kaut gan pehz likuma ari masgruntneekem, ja tee sawus semes gabalus saweeno kopā un ja winu grunte istaisa 150 desetinās, atwehleta medischanas teesiba. — Tahdi un wehl zitadi raibumi ir muhsu kontraktis. (B. S.)

Deel-Esere. No tureenās kahdu finojumu pajneedsa „Ewangelists.“ Schis finojums ari pahregahjis zids laikrakstis, to starpa ari „Mahjas Weesa“ 3. numura. Us scho finojumu sihmejotees „Deesu Wehstnesis“ no Deel-Eseres pagasta waldes puses dabujis peesuhritu schahdu issklaidrojumu:

„Deesu Wehstn.“ 2. numura 1884. g. atrodam kahdu is baptistu organa „Ewangelists“ imeltu finojumu par Deel-Eserneeku fahsihwi un moralisku stahwotli. Zeen. „Deesu Wehstn.“ redakzija, newaredama schim finojumam tizef, usajzinaja weetigo pagasta waldi, lai scho leetu issklaidrotu. Tadeht ihsumā zeen. lasitajeem ja-issklaidro, zil nepateesibu atrodahs „Ewang.“ finojumā.

Deel-Eseres pagasta-walde, zaur sawa pagasta lozektu moralisku lablahschanos ruhpedamahs, 18. nowembri 1883. g. sawa pilna sapulze nospreeda: „wehl ne-eeswehti-teem jaunneekem aistleegt, krogu-sapulzes atnahkt un tur usturetees; lai ar netiklibu

ne-eeradinatos.“ Gemefls fchim nofazijumam radahs zaur to, ka wiswairaf rudendš, eekam wehl naw „lihgftama deena“ bijufi, laudis labprahf fanahf krogdš, fawu fainneeku waj kalpu preefch nahkofcha gada ufmeklet un falihgt. Sinams, ka tad jaw ari jaunefki un behrni top tur nowefki; jo lopugans latram fainneekam wajadfigš.

Scho Leel-Eferes pagasta-waldes nofazijumu nu „Ewangeliſts“ iſleetajis par ufbrukumu ſchi pagasta lutera-tizigeem eedfihwotajeem un toš grib nolikt uf wiſſemako moralifku ſtahwofli. Wiſſch patš no fewis iſdoma un peefprauſch pagasta-waldes nofazijumam klahf: ka ari tad tehnam un mahfei ſtrahpe jamaſſa, kad atkautu, ka behrni pirmdeena atnahf apreibuſchi ſkolā un waj kabataš zigareem peebahftaš.“ Tahdu iſdomajumu drukatu laſot, gribot negribot jadoma, ka Leel-Eferneeki eſot wiſlabakee dſehraji un ſcho netiklibu eemahgot jaw ſaweem jaunefkeem, pat ſkoleneem, ta ka jaw pagastawalde par nepeezeefchamu wajadſibu uſluhkojuſi, tahdai nebuſchanai ſtahteš preti un netiklibaš-weizinatajuš bahrgi ſodit.

Protams, ka pagasta-walde ne-eeſpehji, ka-tru reiſ uſluhſot, kaš behrna kabataš eebahftš, kad tee pirmdeenaš atnahf ſkolāš, jo preefch tam ir ſkolotaji un ſkolu-wezalee, bet zil nu muhſu ſkolotajeem ſinam, taš it nekad ta naw atgadiješ, ka „Ewangeliſts“ ſtahta. Stoleni wehl nekad naw apreibuſchi un ar zigareem peebahftahm kabatahm atnahfuſchi ſkolāš.

Uf „Ewangeliſta“ tahtaku ſinojumu par bruſſcheem un muhſu krogu ſkautu titai jaatbild, ka bruſſchi ir muſſchaš ihpaſchneeka fabriku-eetaiſeš, kuru darboſchanahš likumigi nofazita un aprobeſchota un kurahm jaſtrahda pehji likumu preefſchraſteem. Swehtdeenāš Leel-Eferes bruſſchdš neſtrahda wiš muſſchu gada-kalpi, bet zaur brihwu lihguumu peenemti algadſchi, par pa-augſtinatu deenaš-makfu.

Krogu iſnihziſchana, tapat ka winu iſnomafchana, neſtahw pagasta, bet weenigi muſſchaš-waldes warā. Tadeht ari newaram par tam buht atbildigi, kaſhdas tautibaš lozefki par krodſineekeem peenemti. —

Zil loti maš „Ewangeliſts“ Leel-Eferes pagastu paſiſt un pahſin un zil leelifki wiſſch ſawā ſinojumā no pateefibaš-zeta noſlikhidš, to peerahda wina ſtaſtiſtlee ſkaili. Wiſſch ſino, ka pee mums eſot 4 baſnizaš, 3 mahzitaji un 11 krogi. Bet nu latreš zilwekš, kaš muhſu plaſcho, gandrihſ 7 juhdſeš garo un ne wiš it ſchawro pagastu zil ne zil paſiſt, ari ſina, ka mums 5 baſnizaš (Pampaldš, Greeſe, Griwaiſchdš, Rubā un Eferkalejdš, ſchi beidſamā baptiſtu), ar diwi baptiſtu luhgſchanaš-nameem (Beleku un Glubju mahjaš) un 4 mahzitaji, ka: Zeemeneeldš, Greeſe, Menge un Eferkalejdš (ſchiš baptiſtu). Pee tam wehl beidſamajam ir 3 palihgamahzitaji. — Krogu mums pumiſam 12 un 1 buſete (Mengu dſelſzeta ſtanziā), kuru ſkaiš nemaš naw pa leelu preefch zetotajeem; jo krogu pagasta ta iſdaliti, ka weetahm uf 10 un wairaf werſtehm atrodahš weenš krogš.

Zil augſcheja iſſklaidrojuma zeen. laſitaji beſ ſchaubiſchanahš nopratiš, ka rumā ſtahwofchaiš „Ewangeliſta“ wehſtijumš titai ar to nodomu laiſtš laudis, lai waretu lutera draudſi neewat un ſawu ſekti uſflawet. Baptiſti ſcheit ne-eerauga ſawu balſi, bet redſ ſlabargu tuwaka ažiš.

Beidſot „Ewangeliſts“ teel uſaizinatš, ſcho iſſklaidrojumu uſnemt tapat ſawāš ſlejāš, ka wiſſch beſ ihpaſcha peefihmejuma no redafzijaš puſeš uſnehmiš netaiſno wehſtijumu, kaš Leel-Eferes pagasta labai ſlawai wiſai ſlahdigiš. Ka taš zitaš zeen. redafzijaš, kaš peem. wehſtijumu no „Ewangeliſta“ uſnehmuſchaš, muhſu iſſklaidrojumam ſawāš lapāš telpaš neleegš, par tam mehš neſchaubameeš.

Beſu miniſtera preeſchlikumā par ſchini gada buhwejameem dſelſzeteem, ka „Nig. 3tgai“ iſ Peterburgaš rakſta, ſtahwot pirmā rindā atkal Tukumaš-Wentſpils dſelſzeteſch. Scha dſelſzeta buhwe tapſchot uſtizeta Nigaš-Tukumaš dſelſzeta beedribai un makfaſchot lihdi 4 milj. rublu.

Par Kreewijaš jauno prowinsi, Merwi, Kreewu laiſkraſtš tagad nahf jo gari rakſti, kaš apſpreeſch daſchadus labummš, kurei zaur wināš eemantofchānu Kreewijai radiſchoteeš. Merweš Turkmēni, ka telegramma ſawā laiſka wehſtija, 31. janwari ſch. g., zaur ſaweem wadoneem iſſaſija generalleitnantam Roma-rowam Turkmēnu padewibu Kreewijaš Zarem. Ta Kreewija, beſ nekahda kara, eemantoja lihdi 200,000 jaumu pawalſtneeku. Zil leela jaunā prowinge, wehl iſti naw ſinamš. Wina ir turpinajumš no Miſtaulaſijaš plaſchā ſmilſchu tukneſcha un eekarahš ka kaſhdš maſš ſtarp Perſiju, Afganiſtu un Bucharu. Domehr wina naw wiš tahda pat ſmilſtaina, ka Miſtaulaſija, bet ir loti baqati no dabāš apbalwotš ſemeš gabalš, it ka jauka, dahrſam lihdiſiga ſala plaſchā ſmilſchu juhra. — Gedſihwotaji pa leelai dalai web ſtaigulu dſihwi un tadeht Merwē naw gandrihſ nekahdu pilſehtu. Galwenakā weeta, ſahdſchaš wiſſe, ir Konſchut-Chan-Kala, wina ir eeflehgta no deefgan beeaš un augtaš mahlu ſeenaš, wairaf deht atfargaſchanahš no laupitajeem, ne ka no walſtš eenaidneekeem. Gedſihwotaji tad ari pa leelakai dalai nometuſcheeš ap ſcho galwaš pilſehtu. Konſchut-Chan-Kala atronahš ſtarp Murgabaš un Herirudāš upehm, kaš iſtel no Parapamiſaš kalneem un beidſot paſaubē ſawuš uhdenuš ſeemelđš, ſmilſchu tukneſti. Ahwiſeš ſpreeſch, ka jaunā prowinge gan atkal pagehreſchot no walſtš jaunāš iſdoſchanaš, tapat ka zitaš Widuš-Aſijaš prowingeš, bet ari wiſ-pahrigaiš labumš nebuſchot maſš. Merwe, lihdiſ ſchim apdſihwo. a no nemeerigahm laupitaju žiltim, kaš, eelaudamaš kaiminu robeſchāš, nelahwa kulturai eeweſteeš, tagad dabuſchot labrtigu waldbu, zaur ko radiſchoteeš droſchiba un atwehſchoteeš tirdſneezibai ar Widuš-Aſiju jaumi, droſchi zeti. Pehji ſcha laupitaju pereſka iſnihziſchanaš, turpmaš ari Turkeſtanā nebuſchot wairš jatur til daudš kara-ſpehka, ka lihdiſ ſchim, jo nu gar robeſchahm nekur wairš nepaleetot brihwu laupitaju, bet wiſur eſot pilnigi nodibinataš waldbiſaš. Weenigā nedroſchā weeta wehl eſot tilai taš ſubriš deenwiduš-auſtruma puſe, bet ari ſchi laupitaju patweſime tagad newareſchot wairš ilgi tureteeš, bet tai buhſchot jadodahš ſem kahda kaiminu waldbneeka ſpahrneem.

Odeſa. 21. janwari tureeneš teepalata teefaja Beſarabijaš muſſchihpaſchneeka Ochanowa ſuhdſibu par Serbijāš kehnienei Natiliju Obrenowiſch un wināš mahſahm Mariju un Katrinu Keſchko 24,800 rbl. deht. Zeeta ſchahda: 1875. gada Serbijāš kehni-

neeneš un wināš abu mahſu aiſbildni, ar Beſarabijaš muſſchneeku aiſbildniſaš atkautu, par 250,000 rbl. nopirka Ochanowam peederigu muſſchu, 4000 deſetinaš leelu, pee lam muſſchaš paradš, 125,853 rbl. leelš, kaš bij aiſdotš no Herſonaš ſemeš-bantaš, pehji tureiſeja kurſa tika peenemš obligazijaš. Bet ta ka kontraktā obligaziju kurſš nebij nofazitš un bij iſzehluſeš ſtarpiba, kura ſneedſahš lihdi 24,000 rbl., tad jaunaiš aiſbildniš, Graves kungš, leedſahš to makfat, un ta nu iſzehlahš prozeſe. — Aiſbildni aiſſtahweja adwokatš Metſchnikowš, kurſch wiſſadeem mahneem raudſija peerahdit, ka ſenakā aiſbildna, Kriſti lga, parakſtš nederigš. Bet ſuhdſetaja pilnwarneeki, adwokatš Rabko un Zikſiuš II., pilnigi atſpehkoja Metſchnikowa iſrunāš un peerahdija, ka Ochanowa praſijumš apleezinatš zaur parakſteem un peenahzigeem ſeegekeem. Ari palataš profurora paligš Rewuziſ pabalſtija ſuhdſetaja praſijumu, uf ko palata atlika ſpreeduma paſludinaſchānu. — 30. janwari nu ſludinaja ſpreedumu, pehji kura ſuhdſetajam peefpreeđa titai 4781 rbl. 50 kap.

Ahrſemeš ſinaš.

Politikaš pahriſtatš. Ka wehl awiſchu laſitajeem no ſenakeem gadeem buhš atminamš, tad Bruhſija tika iſlaiſti jaumi baſnizaš likumi, ko noſauza par maja likumeem. Pehji ſcheem likumeem laiſigai waldbai peenahzahš daſchāš teefibaš par katoku baſnizaš leetahm. Ka patš par fewi protamš, tad ſchee likumi pee katoleem atrada leelu preteſtibu un tamdeht iſzehlahš ſtarp Bruhſijaš waldbu un pahweſta waldbu leeli ſtrihdini, ko mehdiſa noſaukt par kulturāš karu. Schini kulturāš kara ſihwakā laiſka tika aſteltš Boſeneš erzbifkapaš kardinalš Ledochowſkiš, kaš bija pretojeeš maja likumeem un ſawā laiſka dabuja noſehdet diwuš gaduš zeetumā; wehlaſ winam no peenahkoſchahm teefahm par tahdeem paſcheem pahrlahpumeem wehl trihš reiſ tika peefpreeſtiš zeetuma ſodš, bet ſcho ſpreedumu iſpildifchana newareja notikt, tadeht ka Ledochowſkiš pa tam bij atſtahiſ Bahſiju un nobrauziſ uf Romu pee pahweſta, kura pili wiſſch tagad dſihwo jaw daudš gadu. Pa laiſkeem Bahzijaš teefāš iſfludina zaur awiſehm uſaizinajumumš, zaur kureem teel pawehletš, ſakert Ledochowſki un to noſuhtit teefai, ja Bahzija taš kur parahdahš. Schiniš deenāš Brombergāš waldbi atkal iſfludinajuſe tahdu uſaizinajumumš, zaur kuru melle pehji Ledochowſka ka pehji kahda iſbehgufcha ſagta jeb blehſcha. Kad nu wiſſeem ſinamš, ka Ledochowſkiš dſihwo Romā pee pahweſta, tad minetaiſ ſludinajumš teel eeraudſitš til par tiſchu goda aiſlarſchānu, ar ko waldbiſa grib ſaſpihtet katoku partijai par wināš jaunakeem uſbruzeeneem pret waldbu. Minetaiſ ſludinajumš pateefi iſleekahš ehromotš, kad eewehro, ka diwi žiti biſkapi (Vimburgaš un Minſtereš biſkapi), kaš naw nodarijuſchi neko žita, ka Ledochowſkiš un kaš ari bija atzelti no amata un iſbehgufchi, glaſhdameeš no zeetuma ſoda, neſen no waldbiſaš tiluſchi apſchehloti un atkal eezelti amatdš. Ka paredeſamš, tad katoku partija ſcho leetu ne-atſtahš nepahr-runatu Bruhſijaš weetneeku ſapulžē.

Ka Leiſchu waloda Bruhſija teel wajata, to peerahda ſchahdš atgadijumš. Ragaineš jeb Ragnit pilſehta no 1. janwara ſchini

gadā sabla isnahkt Veischi awise, las aistahweja brijwprahigas domas un tadeht drihf eeguwa waldbibas nepatifikhanu. Bes tam wehl awise zaur to bija nepatifikama, la wina pee tureenās Veischiem modinaja tantifkos zenteenus, pretodamahs Veischi pahrwahzoschanai. Bet pehz Pruhšijas pamata lifumeem latram Pruhšim teesiba, isdot awisi bes zensuras usfraudsibas un til tad, kad awise lo raksta pretlikumigu, wina jeb winaš isdeweji zaur teefas spreedumu war tikt foditi. Weenigais isnehmums darits 1878. gadā zaur sozjalistu likumu, pehz kura tahdas awises, las aistahw sozjaldemokratu zenteenus, no polizijas war tikt aisleegtas bes sewischka teefas spreeduma. Turpretim par walodu, kura awises isdodamas, likuma nekās naw fazits un tā tad Pruhšijā ari isnahkt awises daschadās walodās. Bet mineta Veischi lapa nu peepeschi no Magaines polizijas waldbibas tiluse aisleegta, tadeht la schai polizijai ne-esot neweena amata wihra, las protot leitifli un las tadeht waretu usluhtot, waj schini awise neteel drukats las pretlikumigs, it la kad awises isdeweji pee tam buhtu wainigi. Saprotams, la awises isdeweji par tahdu pretlikumigu aisleegumu fuhdseschot, bet waj lo panahks, par to wehl jashaubahs. Wismasakais weetigā aprinka padome jaw atraidijuse pahrfuhdsibu un leeta tagad nodota Gumbinas waldbichanas teefai preelisch isfchirichanas. Sinadami, la Pruhšijā zeeti newar pastahwet us likumu, awises isdeweji fahfuschki mellet tahdu drukas weetu, kur warbuht polizijai atrodahs kahds eerehdnis, las prot Veischi walodu un kur tadeht polizija newaretu atfauktees us augschmineto aisleegschanas eemestu.

Par Franziju runajot, waram peeminet, la kommissija, las no Franzuschu tantasweeteeneeku sapulzes tika eezelta preelisch strahdneeku jautajuma ismekleschanas, isdara sawu darbu. Wina pastahwigi isflauschiana daschadu strahdneeku un amatneeku suhtitos, las tai zet preelischā sawas fuhdsibas un wehleschanahs. Behdejas ir deesgan raibas. Par peemehru namdaru suhtitee isfazija wehleschanahs, la maschinu leetoschana tiktū aisleegta waj aprobeshota ar sinagahm nodoschanahm, jo maschines strahdneekem atnemot darbu.

Anglu kehnineene Wiktorija jaw dauds gadu pastahwigi web sewischku deenas grahmatu, kura wina eeraksta sawus peedfihwumus. Kad winai darischanas ar wiseem swarigeem politiskeem atgadijumeem un winai deesgan wakas, lahrtigi aprakstīt un apspreeft wifas leetas, tad schini deenas grahmatā, tā daschi domaja, waretu atrastees dauds swarigu sinu. Tadeht wisi ar leelu sinkahribu fanehma sinu, la kehnineenes Wiktorijas deenas grahmatā teekot drukata un tilfchot isdota. Bet la daschas Anglu awises sinu, tad domas par grahmatu faturu bijufchas maldigas. Isdodamā grahmatā atrodotees tilai sinojumi par fihleem, deenischteem atgadijumeem, familijas notikumeem, zefojumeem u. t. pr., bet ne par politiku.

Franzija. No Bordo pilsehtas schinis deenas atkal isbrauzā kugis ar lahdam 50 „bruhteh“ us Jaun-Kaledoniju. Rā sinams, Jaun-Kaledonijas fala ir nosuhtifichanas weeta preelisch Franzijas noseedsneekem, las turp nosuhtiti waj us wisu muhschu, waj us sinameem gadeem. Lai nu schee waretu dabut prezetees un zaur to palikt par meerigakeem

eedfihwotajeem, tika isdomats preelischlikums, nosuhtit tur seeweetes, las paschas to wehlahs. Pa datai winaš teef famekletas ir Franzijas zeetumeem, bet pa datai winaš ari naw bijufchas zeetumneezes. No winahm pagehr, la buhtu waj neprezetas, waj atraitnes un ne wezalas par 32 gadeem. Kad winaš Jaun-Kaledonijā nowestas, tad teef pasnoti tureenēs aissuhtitee noseedsneeki, las labi usweduschees un dabufuschki semes gabalus. Schee tad atnahkt un ismekle few bruhtes. Saprotams, la neweena naw peespeesta peenemt bruhrganu. Tahdu noseedsneeku laulibu Jaun-Kaledonijā noslehgts jaw lihds 700, un reti til bijufschki zehloni preelisch fuhdsibahm. Pa leelakai datai wisi falaulatee pahri dsihwojot klusi un godigi, waj par amatneekem, waj par semkopjeem. Tā la Jaun-Kaledonijā ir ari daschi brijwi kolonisti, las tur oisgahfuschki no laba prahta, tad ari preelisch scheem kolonisteem atwestis dauds seeweeschu, pa leelakai datai bahrinu, las arweenu ahtri atrodot prezineekus. Tahdu aissewetu un isprezetu bahrinu tur esot jaw wesals tuhstots.

Franzija. Parise, 28. (16.) janwari 1884. „Balfs“ originalkorrespondenzija.

Wiswakar sche plosijahs tahda wehtra, lahdu gan beeschi nepeedfihwo. Jaw wisu deenu puhta stipris seemela-austruma wehisch, kusch ap pulksten 8 wakara pahrwehrtahs traka aukā. Beesi, melni mahkoni wehlahs draudu pilni pahre leelo pasaulēs pilsehtu, wifa daba lihahs trihgot un drebot un la nelabo garu tralofschana isflausijahs leetus lahschu plihfeschana un no fadaufiteem eelu lukturweem un logeem drupas krihtoscho stiklu gabalu tinkfcheschana. Wisapfahrt dsirdeja brahscham, krihtam: schē loga flehgis, tur dselles flurstens, zitur atkal jumteem norauti daktinu un plahschu gabali. Rā tē bes nelaimēs gadijumeem nepahrgahja, weegli saprotams. Gewainotu dauds. Ari nahwes gadijumi bijufschki. Tā p. peem. wehtra eesweedufi lahdu matrosi no kuga Sehne, kur tas noslihjis.

Wisfliktati laikam gan klahjees „skaitai pa-audsei“, kurai wehtra eekehrusees „sehgeds“ un to waj nu bes schehlastibas us weetas apsewedufi, waj ari to fahfufi dsiht, la dascha laba nahfufi loti nepatifikamā fadurschanā ar lukturu stabeem un mahju muhweem. Tad gan pehzak esot wiseem deeweem pateizibas seedus nesufschas par to, la krinolinu mode wairs nepastahwot — zitadi nesin kur wehl buhtot tilufschas aissestas.

Reisehm wairak neta neredseja, la til weseļu baru zepuru — un tad us reis, ap lahdu stuhri, tilpat kungus un bahmas kkeegdamus sawam peederumam pakal dsenotees. Bet ne il katris bij til laimigs, schos „sapihtufchos putnus“ fakert un dascham labam bij jagreeschahs mahjās pliku galwu, falaustu leetus jumū (leetus schirmi) un lihds ausifin dubteem aptraipitam. Mabaga fuhrmaneem ari nemas naw labi weizees, jo aukas deews tos nereti panehmis sawds spahrnds, iszehlis is bukas un tad, ne wifai mihksti, tos nosehdinajis waj nu eelas widuziti, waj grahwischa malina. Pelnas zilweli buhdami, prahfufschki, pehz tafses, weena brauzeena mafu par til fliktu joku, bet wehtras papus parahdijis „pigu“ un wehl panehmis fuhrmana ahdas gardibeni lihds.

Wisjogakais skats bij leelas operas preelischā, kur laudis paschu laik sabrauzā

us mafu balli. Bet weesi wehl naw abahm lahjahm is kareetes laukā, kad jaw staltā zepure, pudereta bise waj schinjons ailfaischahs, la kad tam 80 deenas semes lode buhtu jappzelo! Nu til wajadseja redset wifas schihš mafas saweem nebehdigeem grejuma gabaleem pakal dsenotees. Jozigaka skata nelad nebiju redsejis un ja schi wehtra nebuhstu prahfufschki daschas zilweli dsihwibas few seedam (upuram), tad teescham nemas neschehtos, ja dabas mahte atkal lahbreif parahditu sawu plehseenu sparū nerahtnam zilwela dsimumam.

Beidsot wehl lai peeminu, la Ruanas pilsehtā wehtra no katedrales muhweem israhwufi leelus atmena blufus, kuri ar tahdu trofni kufuschki sweesti us eelu, la tuwakee eedfihwotaji it sabijufsches domajufschki, la nupat waj pastara deena klahkt. Ziemelnieks.

Egipte. Kahdā godā Egipteeschu karašpehks pehz pehdejeem kautineem stahw pee Angleem, redsams no tam, la Anglu waldbiba atraidijuse preelischlikumu, suhtit us Suakimu un Tokaru kopā ar Anglu pulkeem ari Egipteeschu pulkus. Anglu waldbiba isflaidrojuse, la preelisch Egipteeschu pulkeem derigaki, palikt Egipte un apfargat paschu mahjas. Schi atraidisichana ari apstiprina, la Anglu waldbiba par Sudanas leetahm grib nospreest weena pate bes Egiptes waldbibas lihdsrunaschanas.

— Par generala Gordona zefojumu sinu, la tas ejot labi us preelischu. Gordons drihf buhs nonahjis Kartumā. Dauds Arabeeschu zilfchu wadonu tam peekritufschki un to pawadot. Schi peekrischana peerahda, la Gordons dara sawu darbu ar gudribu un nepagehr no tureenēs Arabeescheem tahdas leetas, las naw zaurwedamas. Ruhpes zefotees til no tam, la generalam Gordonam esot firds flimiba, las pehdeja laikā palikuse stipraka. Ja tas peepeschi nomirtu, tad wina apmeerinaschanas darbs weegli waretu isjukt. — Berberē agrakais gubernators tika zaur generalu Gordonu atzeltis un wina weeta eezelts Huseins ben Halifa. Lai jaunajai waldbai buhtu wajadfigais swars, Gordons fastahdijis is weerigeem wadoneem sewischku padomi, las lai palihdsētu gubernatoram. Tapat Gordons jaw pā telegrafu atzehlis agrako Kartumas gubernatoru, un wina weeta eezehlis Anglu palkawneeku, Kotlogonu. Gordons ari esot laidis praweetim jeb mahdijam wehstuli, kura praweetis teekot godats par „Kordofanas emiru“, no kam domā, la Gordons praweetim grib atstahkt Kordofanu.

— Par Sinkitas eenemschanu zaur dumpeneekem wehl sinu: Dumpeneeki pehz pilsehtas eenemschanas pastrahdajufschki wisadus waras un breesmu darbus. Egipteeschu saldati jaw kautinā bij aplanti, un dumpineeki, las arweenu wehl gribeja kaut zilwelus, tadeht fahfuschki kaut meerigos eedfihwotajus, las pee kara nemas nepeedalijufsches. Wini kahwufschki til pat wihreeschus, la ari seeweeschus un behrnus, tā la no eedfihwotajeem til 30 un bes tam wehl 4 flimi saldati esot palikufschki dsihwi. Pilschetas komandeers Teswils pascha krita kautinā, kad tas ar sawu pulzinu melleja islaustees zauri zaur eenaidneekem. Dumpeneeku wadons, las eenemis pilsehtu, ir Osmanus Digma, tas patš, las ari nesin sakawa Bakeru pascha.

Latweeschu skolas.

Latweescheem un Igauneem gadijahs, it la Someem, eemahzitees lasfichanu bes skolahm, tahda wihsé, la ta bija eerafia Sweedrija no Lutera reformazijas laikeem. Preeksch Witebskas Latweescheem, katoleem, katolu mahzitaji, Poli, ir stipri ween nodarbojuschees, lasfichanas sinaschanu isplatit un grammatas fagahdat. Bet preeksch 150,000 Latweescheem tee eespehja gandrifs tikai garigus rakstus ween apgahdat, un tadeht pee wineem lasfichanas fahriba deesgan modinata. Tad nu schi masa tautas dala ar sawu, ziteem Latweescheem grehti faprotamo dialektu, ar sawahm ne dandsahm garigahm grammatahm, kas Latini burtos un pehz Poku ortografijas ir isdotas, nela newar garigi attihstitees, ja tee ne-eemahzahs Kreewu burtus un Kreewu walodu — waj ari lasit Latweeschu awises, Gotu burtos un zita dialektu isdotas. Teem ja-usnem weens waj otrs zelsch, jeb ari abi zeli teem, kas to eespehj. Witebskas gubernu, scho Latweeschu widu, tagad dsihwo jaw dands tuhkfiofchu Widsemes un Kursemes Latweeschu, kas tura latwiskas awises. Tee waretu eemahzit saweem katoku lihdstauteescheem schihs awises lasit, un zaur to spert leelu soli us preekschu tautas kulturahs zelu. Kreewu skolas teem, kas no wineem ir turigaki, gan weeglaki pee-eetamas, ne la Kursemes Latweescheem, un Kreewu waloda buhs teem par it leelu labumu. Bet sehtas un deesgan attihstitas awises preeksch femneekeem wehl Kreewu waloda ne-isnahf dands, un Witebskas Latweescheem labaki derehs Latweeschu laikraksti.

Diska Kreewija warbiht 20 gubernas tagad dsihwo dands tuhkfiofcheem Latweeschu, kas semes pirtuschu, waj nomajuschu, un zaur zaurim turigaki dsihwo, ne la tur dsihwoja, no kureenes tee isgahja. No Latwijahs robeschahm lihds Urala kalneem (Ufas gubernu) un Kaukasijai — wisur atrodahs Latweeschu kolonijas, tur ari simteem lasa Latweeschu laikrakstus. Schihs kolonijas nepasuhd wis Latweeschu tautai, bet war tautai tapt par leelu atspaidu, ja tahs, turigas tapuschas, wiseem spehfeem gahda par skolahm, tur war mahzitees latwiski un kreewiski. Sinams, schahm dandsreis no skaita ne leelahm kolonijahm janés leeli upuri, lai war eetaifit derigas skolas. Bet zaur skolahm ween scho koloniju nahkamiba war tapt apdroschinata us tablakeem laikeem. Zaur skolahm un awischn mahzibahm semkopibas un zitahs sinaschanas Latweeschu kolonijas spihdehs tahli jo tahli wisu Kreewija, Latwijai par godu un Augstam Semes Tehwam par preeku. — Kur ween eespehjams, tur ja-eetaifa ari grammatu krahtuwes, bes kurahm Latweeschu tauta it ne mas newar isiti. Tagad dsirdams, la pat augsta waldba (tautas apgaismoschanas un eesfleetu ministerijas) grib palihdsiet, eetaifit grammatu krahtuwes preeksch femneekeem, lai teem jauneemantota lasfichanas mahzefchana ari pateesi atuesitu gaidilo labumu. Bet Kreeweem ta leeta nahs grehti, jo tikai masa dala prot lasit; tadeht ari sehtas femneeku awises newar pastahwet. Ne fen scho Maslawu kahda zoeniga kundse. W. A. Morosowa, dahwaja wairal ne la 30,000 rbl. preeksch grammatu krahtuwem Maslawu. Seemet-Amerika pastahw desmit tuhkfiofcheem grammatu krahtuwes, tur par walti war dabut lasit wisjankatás grammatas, kahdas katre jaw nespehj un negrib eegahdatees.

Latweescheem, turu literatura augtin aug, la japreezajahs, grammatu krahtuwes buhs tas stiprakais tautibas atbaltis. Nule isnahza M. Silina raksts: „Latweeschu Indrika kronika“; Brihwsemneeka raksti pahf Latweeschu tautas poesiju, sakameem wahreem u. t. j. pr. ir no swariga fatura ari preeksch teem, kas mas lo prot no sweeschahm walobahm. Wehl dands zitu tahdu grammatu ir un peenahs drihsumu, kas Latweeschu tautai tik tad buhs pee-eetamas, kad skolotaji, semtui, arendatori pilna spehla strahdahs pee grammatu krahtuwu eetaifichanas un pahf labofchanas. Zit dands derigu sinu ne-atrodahs wezu laikrakstu numurds! Grammatu krahtuwes wezi gada gahjumi top usglabati — tur katre tos warehs atrast.

Skolu Latwijai tagad gan ir labs skaitis, bet tatschu ne buht naw deesgan; tadeht jaunahs skolas arweenu japeetaifa skait. Kur leeli pagasti, tur deretu eetaifit pawisam jaunahs weenklasigas waj diwklasigas augstas skolas, pehz tautas apgaismoschanas ministerijas projekta (kreewiski: образцовыя одноклассныя или двухклассныя народныя школы — wahziski: einklassige oder zweiklassige Normal-schulen). Tahdu normaliskolu Kreewijas gubernas jaw pastahw labs skaitis. Baltija schihs augstas tautas weenklasigas skolas malsatu il gadus ne masal la 500 rublus, nerehkinot skolas namu, kas no pagasta waj pagasteem, no draudses waj draudsehm buhtu ja-usbuhwe. Schihs ween un diwklasigas skolas ar laiku it weegli pehz pastahwoscheem likumeem waretu tapt pazeltas par aprinka skolahm un pat gimnasijahm, pee kam waldba dotu sawu naudas palihdsibu, la ta jaw top dota preeksch schahdahm pastahwoschahm skolahm. Weenklasiga skola buhtu il nedelas septinas stundas kreewiski jamahzahs, feschas stundas tijibas un basnijas sinas, peegi stundas matematika — wijas zitahs mahzibas stundas war tas pagasts, kas skolu eetaifa, nospreest pehz sawas gribas. Weenklasiga skola war dabut krona palihdsibu par gadu lihds 260 rubleem, diwklasiga lihds 1000 rubleem. Bet lamehr palihdsiba teel nospreesta, war pa-eet dands laika, tadeht ir labaki, la pagasts papreeksch usnemahs pat usfuret skolu, jo tad war to apstiprinat tuhli. Tikai schihs skolas pehz pastahwoscheem likumeem ir pawisam jaschkir no jaw pastahwoschahm pagasta waj draudses skolahm, kas Baltija stahw sem basnizu un eelscheju leetu ministra wirts walbes.

Mums pilsehtu ir mas, un tur augstata mahzifichanahs isnahf par dands dahrgi semes kopejeem. Nemah ari naw wajadfigs, la wijas aprinka skolas un gimnasijas pastahw pilsehtas. Tildriht la tahdas augstas skolas us femehm taps eetaifitas un us pagasta waldischanas waj draudses luhgschanu nahs sem kuratora lunga waldischanas — tad redsesim, la skoleni buhs itin dands. Pat daschs pilsehtneeks suhtis sawus behrnus us femehm skola. To it ihpaschi redsetu, kab ap Zelgawu daschi turigi krona pagasti eetaifitu tahdas skolas, jo ahtraki, jo labaki isluhgdamu programmu, padomu un palihdsibu no augsta kuratora lunga Derbata.

Igauni tagad jaw pahri desmit gadus lasa nauhu preeksch „Aleksandra“ skolas, isstrahda un apspreeksch programmas, strihdahs un dihmajahs sawu starpa, bet skolu paschu ne-attahj. Behz manahm domahm buhtu

wislabaki darits, ja Latweeschi, tiklihds ta teem preeksch sawas Aleksander-skolas ir mas kapitalits kopu un ehla preeksch skolas ruhmes sinama — knaschi greestos pee zoeniga kuratora lunga ar luhgschanu, atwehlet teem eetaifit weenklasigu waj diwklasigu augstata waj normal skolu. Pa tahdu zetu eedami, Latweeschi warbiht tiks agraki pee aprinka skolas un pat gimnasijas, lamehr Igauni wehl strihdeees pahf programmu sawai wehl ne-ezeltai Aleksander-skolai.

Latweeschu augstatahm kauschu skolahm nahs par leelu labumu tas, la Rigas seminarija dands kreetni Latweeschi it pamatigi eemahzifuschees Kreewu waiodu; wimu starpa tad nu warehs dabut loti derigus skolotajus, tahdus, kahdi tagad it ihpaschi wajadfigi Kreewijas Latweeschu kolonijas un pascha Baltija, tur Kreewu walodas praschana ildeenas wairal ir wajadfiga.

Wahzu waloda Latweescheem paldees Deewam ir deesgan pee-eetama, la pilsehtu, ta ari draudses skolas. Nu tikai jagahda paschai tautai ar wisu spehlu, tik ari pee Kreewijas walsts walodas, kas nahs par leelu labumu neween wairal mahziteem, bet ari nemahziteem tauteescheem. Latweescheem nahlahs weeglaki, Kreewu walodu eemahzitees, ne la Wahzeescheem. Ar Wahzu walodu ween Latweeschu tauta jaw ne tahda wihsé newar istikt.

Zuhfiskolas, tur tik ween eespehjams, jamahzahs Angku waloda; ta juhrneekeem no wisuleelaka swara. C. Waldemar.

Kahdi woherdi par Kreewijas dahf-kopibu preeksch 250 gadeem.

(Pehz S. Oweginger'a.)

La wispahri pasaulu, ta ari dahf-kopiba, redsam mainidamahs bilde muhsu preekscha iszetotees; wezs pa-eet, lai jaunakeem is tablakeem wideem atwesteem, waretu weetu dot. Ne arweenu jaunus ir labaks, la wezs, tomehr mode pahwar un arweenu jauni stahdi slawa zelahs.

Zaur scho dahf-kopibas us preekschu eeschanu daschu aismirstam, lo muhsu preeksch-gahjeji zeenija un isleetaja un par lo wini preezajahs, un dandsreis zitam rahdahs zita leeta jauna un deriga, lo tee jaw fen sinaja un isleetaja.

Tadeht jo wehra leekama ir kahda grammatu, kura Wahzu waloda 1647. g. Schlesija ir isdota un lo ta laika slawenais rakstneeks Adams Olearius farakstijis, kuresch la sinatneeks zefoja kopu ar Goltsteinijas suhtneezi us zaru Michaelu Fedorowitschu Maslawu. Schi zefoschana pastahweja wairal gadus, kas tolaiku gluschu dabigi bija, un tadeht rakstneekam deesgan laika un walas atlika ar talaike Kreewijas buhschanahm eepasitees. It ihpaschi tas tur ir patihkams, lo Olearius par dahf-kopibu un semkopibu raksta. Naw gan tur dands weetahs tas atrodams, bet ari tas patis masums ir patihkams, jo tas ir aprakstits tai laika, kab dahf-kopiba wehl bija pirmds eesahlumds.

Rakstneeks apraksta Kreewijas meschus 17. gadu-simtena eesahlumu. Tur augstas preebes, egles, behrsi un lasdas. Ap Wolgu jaw sahlfuschahs ari leepas un gobas. Neama seme bija wisur augliga un tadeht reti dsirdeja, la semes augli ne buhtu isdeuwuschees. Gedshwotaji nesakrahja labibu, jo wini arween zereja katre gada brangu

rašču dabut. Kreewijā, kà ari Widsemē, kas tolaiķu Sweedrijai peedereja, semlopi fawu sehlu trihs nedefas preeksch Jahneem isfehja. Pehz 7 waj 8 nedefahm labiba gatawa. Ta tikusi Maslawas semēs tuhlin mahjās fawesta pehz plauschanas, bet Widsemē papreekschu lauldōs kalteta.

Wisch raksta tahtak: Daschās weetas, ih-paschi Maslawā usejami flaiisti dahrsi ar brangeem augtu koleem, kà abbelem, bum-beerehm, kesberehm un sustrenehm. Stary ziteem ir ari tahdi abholi, tik zaurredsiģi, ka sehllas graudinūs wareja redset no ah-reenes. Lai gan wini ir smeligi un flaiisti isfkatahs, tad tomehr wini tik ilgi nestahw, kà Wahzijas abholi, fawa leela uhdens wairuma dehl. Ari atrod wisu wisadus kutas-stahdus, it sewischli spargelus, kui ishscha resnumā isaug, kà tos Maslawā pee fawa drauga, kahda tirgotaja, esmu ehbis; tāpat ari gurkus, sipholus un lolus leelā wirumā. Salatus Kreewi nekad naw stahdijuschi, ne ari zeemijuschi, bet ir wehl turklahst Wahzeeschus isfobojuschi, ka wini sahli ehdot. Tagad jaw wini ari tos sahli bruhket. Melones ari teel leelā wairumā audsinatas, gan baribai, gan tirgoschanai. Winas ir loti leelas, smeligas un saldās, tahdas ka tahs bes zukura ir baudamas. 1643. gadā no fawa drauga tahdu meloni dabuju, kura bij weselu pudu smaga.

Melones stahdit un audsinat Kreewi it fawabi saprot, ko pa datai jaw Habersteins ir aprakstijis. Wini eemehrz sehllas saldā peenā, daschi ari nostahdinatā leetus uhdēni, kas sajutis ar aitu mehslēm. Tad teel no firgu mehslēm un salmeem lezektis taisitas, diwas olektis dšitas, wirsi ar semi apsegti, kur tad wini sehllas bedres taifa, pus olektis dšili. Widu wini leel sehllas graudinūs, lai siltums neween no apaschas, bet ari sakrahjees faules siltums, sehllu waretu eesildit no wisahm pusehm. Lai no salnas lezektis aissjargatu, tad tahs nakti apsedz ar Mahras glahschu logeem. Schee daudreis pat deenas wirsi stahw. Kad jaw melones labi ee-auguschas, tad winahm nogreesch fahnds augdamūs farus un ari suamā laikā wiju galus un tā weizina augschanu.

No flaiistem krummeem Maslawā naw preeksch gadeem it nelas bijis, tāpat ari flaiistas pukes nebijuschas. Bet ne-ilgi at-pakal preekschejais leelknas ir fawu dahrsu eetaisijis un ar wisadeem flaiistem krummeem un pusehm ispuschkojis. Preeksch ta wini ari naw pasinuschu kuplas, labas dahrsa roses, bet peetikuschu ar mescha rosehm un ar tahm fawus dahrsus gresnojuschu. Bet preeksch dascheem gadeem ir Peteris Marzellus, kahds tirgotajs, turpat pirmahs kuplahs roses us tureeni wedis no mana sehchliga firsta von Gottorf, kuras ari it brangi auguschas.

Walreekstu un wihna stahdu Maslawā naw, bet wihnu wisadās fortēs eewed ar Holandijas un ziteem kugeem pahr Archan-gelstu un Astrachanu, kur to audsina. Zaur to war redset, ka gaisa dehl ween tur daschi derigi augti netrühkt, bet zilweku nesina-schanas dehl. Wineem netrühkt ari semēs augtu, kuras il deenischkā dšihwē isleeta. Ari kanepajus un linus leelā daudsumā kopj, zaur ko linu audelki Kreewijā loti lehti.

Saknu dahrsa augli, kà jaw minets, ir: Ioki, kiproki, spargeki, kirbisi, sipholi, rahzeni

un gurki. Kreewi no schahm faknehm fa-prata wiswisadus ehdeenus sagatawot. Tā reis suhtneezibu gawenu laikā ar 40 tah-dahm maltitehm pameeloja, kas no zara galda nahja. Tantas dsehreens ir meestinsch, alus un brandwihus. Bagatee un augstmani lihds ar labu alu haubija ari Franzijs, Wahzi-jas un Spanijas wihmus. Bet brandwihnu tomehr augstaki zeenija un wisus wihmus ahreemneekem atstahja, lai tee winus dserot.

Loti smeligu meestinu ir pratuschi Mas-lawā bruhwet. Lihds ar to no lahzenehm un kesberehm taisito, Olearius ari flawē pahreeku no aweefenehm pagatawoto meestinu.

Sawā tahtakā zeloschanā us Persiju raksti-neeks ari Astrachanā nonahja, kura ne-ilgi atpakal bija Kreewijas ihpaschumā nahkusi. Schē wisch brangakos dahrsa augtus us-gahja, kà abholus, kwites, walreekstus, leelās dselstanās melones un arbusēs. Beidsa-mahs Tatari us tirgus weda il deenas pa 10 jeb 20 wesumeem un loti lehti pahrdewa. Persijas tirgotaji ir pirmos wihna lokus atweduschu Astrachanā, kuras kahds wezē muhls pilsehtas preekschā buhdamā klosteri ir stahdijis.

Mehsedami, ka wihna loki labi isdodahs, ir 1613. g. pehz leelknasa pawehles ishteni leels wihna dahrs eetaisits no ta pascha muhla un gadu no gada paleelinats, isdod brangas, leelas un saldās wihnogas, kuras us Maslawu leelknasam suhtija lihds ar zi-teem angleem, ko turpat lihdsās buhdamā koku-dahrsā audsinaja, jeb ari us semehm wojewodeem un leekem kungeem pahrdewa.

Tagad ir ari ziti Astrachanas pilsoni fa-wās mahjās wihna dahrsus eetaisijuschi un muhsu fainneeks faka, ka wina wihna dahrs tai paschā gadā 100 dahlberns eenesis. Man ir tagad no ustizama zilwela pasinots, ka nu Astrachanā tik daudj wihna darot, ka us Maslawu ween kahdas 50—60 leelas wah-tes no ta suhtot. Wineem ir wihna dahrs-neeks wahrda Zehklabs Bolzman, kurich schē Gottorfā pee wina firsta augstibas ir mah-zijees. Augschā minetais muhls ir 105 gadus wezē, no dšimma Austreets, puika buhdams, kawā sawangots un us Kreewiju atwests, Kreewu tizibā pahrcristits un schē klosteri eelits; toreis wisch bija klostera preekschneeks. Tas wehl ari pasina daschus Wahzu wahrdu, darija mums daudj laba, kad wini apmeklejam, apmekleja ari suht-neezibu, to ar fawu roku stahditeem aug-leem apdahwinadams.

Olearius tad apraksta Kaukasijs kraista anglibu, Kaspijas juhu un leelos Persijas dahrsus. Stary zitahm leetahm wisch ari peemin kahdu wihnogu sorti, wahedā „fisch-misch,” no kurahm rosines bes sehklam da-hujuschu. Schi pati ir preeksch ne-ilga laika Ciropas wakardōs un deenwidōs cerwesta un pat Kreewijas wihna apgabalds wehl loti reti usejama.

No Olearius snojuma war redset, ka dahrskopibas us preekschu eeschana nekahdā fakarā nestahw pret pagahjuscho gawo laika gabalu, un kad ari ne-isdewigeē pagahjuscho gadu simtemu apstahli pee ka wainigi, tad tagad buhtu laiks ar wiseem spehkeem pub-letees, lai dahrskopiba zeltoš un ka lai wi-nas labumi buhtu wiseem pasihitami, ko dahrskopiba ikweenam un wisai tautai dod. Waidaweets.

Sihki notikumi is Rigas.

Jelg. Abr-Rigā, it sewischli leelajā Fuhrmanu eelā un masajā Rehgeru eelā, kà „Rig. Jtga” sino, parahbijuschahs bakas un daschi ar tahm jaw nomiruschi. „Rischst. Westn.” bes tam wehsti, ka schinis deenas ari Gelsch-Rigā weena persona nomiruse bakās.

Sahdsibas. Peektideen, stary plst. 11 preeksch un 4 pehz pusdeenas, Peterburgas schosejā, Grūmippa namā, Dshfei Peterfon is preekschnama issagti 3 schinki, 2 widutschi un 4 mugurgabali zuhlgatas, 1 pods ar 15 mahrz. zuhltanku un 1 skahrdkanna ar 9 stopeem peena, 30 rbf. wehrtibā. — Tahs pat deenas rihtā pawahram M. Bankinam un kutscheram A. Jansonam (Stolu-eelā Nr. 30) zaur usmuhkeschānu nosaga 2 fudraba pulkstenuš 37 rbf. wehrtibā.

(Sahdsiba.) Bruneneeku- un Kalku-eelu stuhri Nr. 23, J. Taschinam nosagtas schah-das 12 Widsemes kshlu-sihmes: Nr. 2912/55, 15833/117, 5953/39, 6218/26, 4247/41, 4984/9, 14903, 3962/16, 4382/25, 3279/16, 4926/114, 10584/71, katra 100 rbf. leela. Tad 2 sparlafes sihmes Nr. 12891 us 25 rbf. Wilhelmine Marie Tash no 24. maja 1866. Nr. 18150 us 30 rubl. Jakob Tassing no 30. janwara 1870, weens fudraba fungu zilindera keschas pulkstens, otris fudraba dahmu zilindera pulkstens Nr. 68818, 4 portmonejas, no kurahm weena ar wahrdu S. T. un otra ar J. T. 1 fudraba tehj-karote ar W. T. un behrna ehdamā karote ar W. T. un 1 zukura karote. — Sweht-deenas wakarā kaufmanam S. Eichenhandt, weesojotees pee kaufmana B. Steinberga, Kurmanowa dambi Nr. 4, nosagts kaschols, 200 rbf. wehrtibā.

Raudas-papihru zena.

Rigā, 9. februari 1884.

P a p i r i .		malf. prašja.	
Rusimperial	8,41	8,43	
5% bankbiletu 1. isladums	96 1/2	97 1/2	
4% " " " " " "	94	95	
5% instr. 5. aishnumms	95 1/2		
Austruma isnaehnumms no 1877. gada	93 1/2		
1. 5% Kreewu preeht. aishnumms	216 1/2	217	
2. " " " " " "	213	213 1/2	
Rib. Bolog. dselšjela obl. 2. aishnumms	112		
5% lonjol. 1871. gada aishnumms	139	139 1/2	
Odef. pilf. hipotetu bankas 5 1/2% obligacija			
Kreew. sem. kred. 5% kshlu-sihmes	140 1/2	140 1/2	
Charlowas semst. 6% kshlu-sihmes	91 1/2	92	
Widsemes kshlu-grahmatas	98 1/2	99	
Kursemes			
Rigas hipotetu-beedr. kshlu-grahm.	94	94 1/2	
Rigas lom. bankas alj.	265		
Rigas-Dinaburgas dselšjela aljijas	148 1/2		
Rib. Bolog. dselšjela aljijas	68 1/2	68 1/2	
Maslawas-Brest. dselšj. alj.			
Baltijas dselšjela aljijas	109		
Dinaburgas-Witebskas dselšjela aljijas	164		
Orlas-Witebskas dselšjela aljijas			
Leel. Kreewijas dselšjela aljijas			
Warschawas-Leresp. dselšjela aljijas	136		

Tirgus sinas.

M a f f ā p a r	puhru		paba		paba		muga	
	rbf.	kop.	rbf.	kop.	rbf.	kop.	rbf.	kop.
Kreeschu			1	30				
Rutju			1	03				
Reeschu				96				
Rusu				79				
Linfehllas			1	50				
Kartupelu	1	30						
Sweesta				7	60			
Rabu silu							26	
Brastu silu							10	
Rupjas sabls.				70				
Smallas sabls.				60				
Stangu dšils				2	20			
Weyn dšils				2	40			
Lapu tabatu								

